

سرمقاله

شباهت بودجه ۱۴۰۴ با ادوار گذشته

ادامه از صفحه یک...بودجه مواجه‌ایم و اگر بخواهیم این کمبود را از طریق فروش اوراق جبران کنیم، در واقع بدهی‌هایی برای آینده ایجاد خواهیم کرد.البته جنبه مثبت انتشار اوراق غیر تومی بودن آن در شرایط کنونی است. یکی از مشکلات اساسی کشور این است که به قدر کافی ثروت تولید نمی‌شود؛ بدون تولید ثروت، نمی‌توان به درستی درباره هزینه‌ها تصمیم‌گیری کرد. دولت در سال‌های مختلف برای تأمین کسری بودجه از روش‌های گوناگونی بهره گرفته است؛ یک سال از بانک‌ها یا بانک مرکزی قرض می‌گیرد، سال دیگر اوراق منتشر می‌کند یا مانند امسال به صندوق توسعه ملی تکیه بیشتری دارد؛ اما این روش‌ها، اصل مسئله را حل نمی‌کنند و هرگونه قرض بیابانگر این است که ما منابع متناسب با نیازهای کشور را در اختیار نداریم. بنابراین بودجه امسال نیز، شبیه به بودجه سال گذشته خواهد بود، البته برخی بر این باورند که در بودجه دولت باید کوچک‌تر شود؛ اما می‌توان انتظار داشت که دولت حقوق کارمندان خود را نپردازد؟ روند بودجه‌ریزی امسال هم مشابه سال قبل است، با این تفاوت که امسال فروش اوراق بیشتر می‌شود و اگر صندوق توسعه ملی بخواهد نقشی مؤثر ایفا کند، باید از همین حالا وارد عمل شود. حتی اگر سهم این صندوق به صفر برسد، اتفاق خاصی نمی‌افتد؛ در عوض، با تغییر در روند اقتصادی می‌توان به تولید ثروت در کشور دست یافت. به همین دلیل، بودجه امسال تفاوت چندانی با سال قبل ندارد و با کمک صندوق توسعه ملی، ممکن است شرایط بهبود یابد و خوشبختانه، سیاست‌گذاران کنونی به این نکته آگاه هستند که در تمام تصمیم‌گیری‌های خود باید کمترین اثر تومی را در نظر بگیرند؛ چون تورم زندگی افراد با در آمد ثابت را تحت تأثیر قرار می‌دهد. صندوق بین‌المللی نیز در گزارش‌شی اعلام کرده که تورم ایران در سال ۲۰۲۵ به ۲۹٫۵ درصد خواهد رسید؛ ما نیز این پیش‌بینی را می‌پذیریم؛ چون بانک مرکزی در دو سال اخیر سیاست‌های ضد تورمی موثری داشته است. بخش بزرگی از تورمی که در اقتصاد ظاهر می‌شود، ناشی از نوسانات بازار ارز است و بانک مرکزی در این دو سال با وجود تنش‌های پی‌در پی سیاسی و نظامی منطقه تا حدودی در کنترل نرخ ارز موفق عمل کرده است. اخیراً به علت اینکه تنش‌های سیاسی به نظامی و درگیری مستقیم ایران و رژیم صهیونیستی تبدیل شده و در آستانه انتخابات آمریکا نیز قرار داریم، شاهد تغییر سطح انتظارات افزایش نرخ ارز هستیم که البته در صورت کاهش تنش‌ها موقتی و گذراست.

یادداشت

ماموریت دشواری بدانک

برای احیای حزب محافظه کار

ادامه از صفحه یک...حزب خود بودند. از این جهت باید گفت که این اقدام، روندی است که در میان احزاب اروپا کاملاً طبیعی به حساب می‌آید و رهبر جدید حزب به دنبال ترمیم جریان خود می‌رود. انتخاب بدانک که هم یک زن و هم یک سیاه‌پوست آفریقایی‌تبار به حساب می‌آید در حزبی که افکار مهاجر ستیزانه دارد یک نقطه عطف به حساب می‌آید و بر همین اساس نخست‌وزیر انگلیس هم این موضوع را حائز اهمیت قلمداد کرد. باید توجه شود که بدانک سابقه وزارت بازرگانی را در کارنامه خود دارد که اهمیت انتخاب او را دوچندان می‌کند. نکته مهم این است که کمی بدانک به عنوان رهبر جدید حزب محافظه‌کار به دنبال آن است تا بتواند آرای این حزب که در انتخابات اخیر توسط حزب اصلاح به رهبری نایجل فاراژ به سید این حزب راست‌گرا ریخته شده را مجدداً به حزب محافظه‌کار برگرداند. به همین دلیل انتخاب وی از این جهت مهم است که حزب محافظه‌کار از سال ۲۰۱۰ میلادی تاکنون پنج رهبر برای خود انتخاب کرده و حالا بدانک ششمین رهبر این حزب به حساب می‌آید. اما باید متوجه بود که چهره محافظه‌کاران در این مدت تخریب شده و نتوانستند از خود یک رونمای صحیح ارائه کنند. همین موضوع باعث شده تا شکاف جدی در این حزب به وجود بیاید؛ چراکه بخشی از محافظه‌کاران به خروج انگلیس از جمع اتحادیه اروپا و اجباری برای برگزیرای دادند و عده‌ای دیگر معتقد بودند که این اقدام می‌تواند موجب تضعیف انگلیس و خسارت‌های اقتصادی به این کشور شود. به هر ترتیب این رویداد رخ داد و لندن از جمع کشورهای عضو اتحادیه اروپا خارج شد که همین موضوع ضربه سنگینی در انتخابات اخیر به حزب محافظه‌کار وارد کرد و حالا رهبر جدید این حزب می‌بایست به دنبال ترمیم این جریان سیاسی باشد. شاید یک اتفاق غیرمنتظره مانند انتخاب بدانک بتواند انسجام را به حزب محافظه‌کار بازگرداند اما وضعیت دشواری را پیش‌روی خود دارد و باید بتواند شانس حزب محافظه‌کار را در انتخابات محلی و سراسری پیش رو بالا ببرد. اینکه او تا چه اندازه می‌تواند در این مسیر موفق باشد، بستگی دارد که ببینیم آیا او با وجود کسب حدود ۵۴ هزار رأی از هم‌حزبی‌های خود می‌تواند اعتماد آنها را در مسیر مقابل خود کسب کند و در نهایت جایگاه حزب محافظه‌کار را در لندن ترمیم کند یا خیر، که البته باید زمان زیادی سپری شود تا پاسخ این پرسش به دست بیاید. رهبر جدید حزب محافظه‌کار در شرایطی مسئولیت قبول کرده که حدود پنج سال تا انتخابات آتی فرصت دارد، در حالی که ریشی سوناک نخست‌وزیر پیشین و رهبر سابق این حزب زمان کمتری در اختیار داشت و در نهایت مجبور شد استفا بدهد. موفقیت بدانک از سوی دیگر به عملکرد و کارنامه کی بر استنمار، نخست‌وزیر فعلی انگلیس و رهبر حزب کارگر مربوط است و اگر او نتواند وعده‌های ارائه شده را عملیاتی کند بدون شک حزب محافظه‌کار می‌تواند آرام آرام علیه جریان مقابل اقدام کند. در نظام پارلمانی انگلیس رهبر حزب مخالف به عنوان دولت در سایه شناخته می‌شود که البته این ساختار صرفاً در این کشور وجود دارد. بدانک باید هر هفته در پارلمان، نخست‌وزیر انگلیس را به چالش بکشد و به نوعی یک حسابرسی سیاسی به پا خواهد شد و این موضوع می‌تواند به تقویت حزب محافظه‌کار کمک کند.

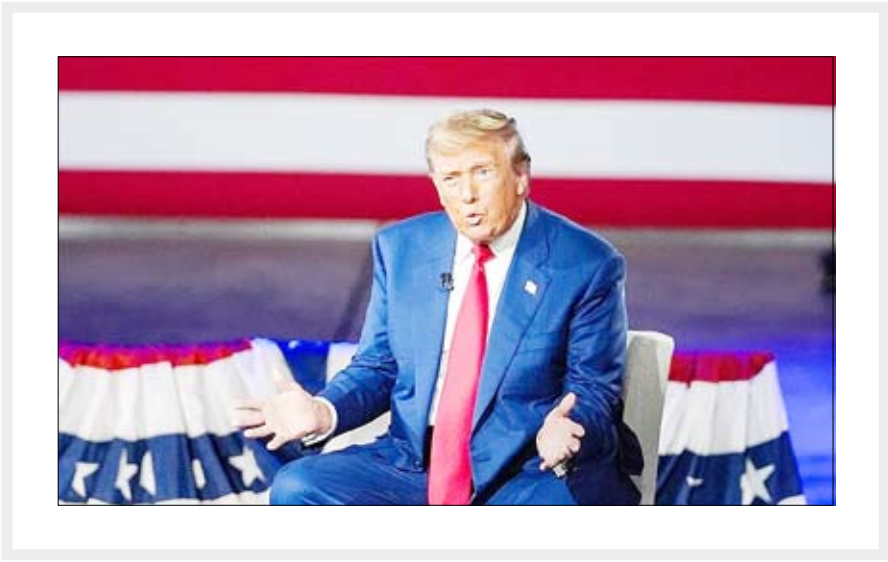
بهبود تراز تجاری با احیای شورای عالی صادرات در دوران تحریم

رئیس کمیسیون اقتصادی دبیر خانه مجمع تشخیص مصلحت با اشاره به احیای شورای عالی صادرات گفت: راه اندازی مجدد شوروی عالی صادرات در دوران تحریم می‌تواند کمک‌کننده باشد و به بهبود فضای کسب و کار، تولید و تراز تجاری کمک خواهد کرد. به گزارش خبرگزاری تسنیم، محمدرضا پورابراهیمی اظهار داشت: شورای عالی صادرات به عنوان یک نهاد فراروزار، تخانه‌ای در اواخر دهه ۷۰ همگام با برنامه‌های دوم و سوم توسعه کار خود را آغاز کرد. اما طی چند سال اخیر، به دلیل عدم اجرایی شدن مصوبات این شورا به حاشیه‌رانده شده و حالا بعد از سه سال وقفه، شاهد احیای مجدد این شورا در دولت چهاردهم هستیم. وی افزود: راه اندازی مجدد شورای عالی صادرات در دوران تحریم می‌تواند کمک‌کننده باشد و به بهبود فضای کسب و کار و تولید کمک خواهد کرد. رئیس کمیسیون اقتصادی دبیر خانه مجمع بیان کرد: صادرات الزامات خاص خود را می‌طلبد. از منظر بین‌المللی، بحث کاهش ریسک، محدودیت‌های بین‌المللی، تنوع در بازارهای صادراتی و داشتن دیپلماسی فعال برای حضور در بازارها در صادرات غیر نفتی اهمیت دارد. پورابراهیمی با اشاره به تراز منفی صادرات نفتی در سال‌های اخیر اظهار داشت: مباحثی نظیر اصلاح نرخ ارز نیما و نزدیک شدن آن به نرخ بازار آزاد، ثبات در قوانین و مقررات صادراتی و تنوع در کالاهای صادراتی باید مورد توجه قرار دارد تا این تراز اصلاح شود.

تجارت بررسی می‌کند؛ اقتصاد ایران چگونه از تنش‌های ارزی عبور خواهد کرد؟

سپر دفاعی بازارساز در برابر شوک‌ها

ایران روزنه‌های جدیدی ایجاد کرد که تحت نظارت و کنترل آمریکا نبود. آمریکا با اینکه اطلاعات مربوط به این روزنه‌ها را در اختیار داشت، اما توان کنترل آن‌ها را نداشت. برای مثال ایران شرکت لایاش نفتی در سوریه ایجاد می‌کرد و نفت را پس از صادرات به سوریه پالایش و به فروش می‌رساند، چنین ساز کاری تحت تأثیر تحریم‌ها قرار نمی‌گیرد و اگر هم تحریم در آن اثری داشت، میزان آن بسیار کم بود. نهایت اثر تحریم‌ها بر این سازکار این بود که مثلاً نفت در بین راه مصادره شود و یا شرکتی حاضر به حمل نفت ایران نباشد و مشابه این موارد. وی افزود: ایران در چین، مالزی، اندونزی و سایر کشورها نیز توانست

منظر سیاستگذار اقتصادی با در اختیار داشتن تجربه چهار ساله ترامپ و سیاست‌های او می‌تواند شرایط را برای مقابله با سیاست‌های محدودکننده و تحریمی آمریکا مهیا تر است.

ارز یابی کارشناسی

مرتضی عزتی کارشناس اقتصادی معتقد است: حتی اگر ترامپ پیروز انتخابات آمریکا شود، هرگز شاهد شوکی مانند سال ۹۷ و ۹۸ نخواهیم بود. این استاد اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس در رابطه‌ ساثر انتخاب ترامپ به عنوان رئیس جمهور آمریکا بر تشدید تحریم‌ها و فشار بر اقتصاد ایران، گفت: پس از سال ۹۷

کاهش ریسک معاملات ارزی با راه‌اندازی سامانه «بازار توافقی ارز»

کند. در این تالار، صادرکننده بیشترین قیمت ارز را مشخص می‌کند. البته تعیین نرخ ارز باید با توجه به قیمت بازار باشد. جز این سامانه، نقش بانک‌ها به کارگزار تغییر یافته است و مالکیت ارز بین صادرکننده و واردکننده جابه‌جا می‌شود و سیاست بانک مرکزی و دولت دارد که نرخ ارز چقدر باشد. اگر بانکی تأخیر در انتقال ارز خود داشته باشد، حجم مبادلات آن بانک محدود می‌شود؛ پس همه با سرعت انتقال ارز انجام می‌دهند. مدیر بازار بازرگانی مرکز مبادله ایران در پایان برنامه به موضوع چندنرخ‌ی بودن ارز اشاره کرد و توضیح داد: «بستر سامانه هم برای چندنرخ بودن و هم برای تکنرخی بودن آماده است. بستگی به سیاست بانک مرکزی و دولت دارد که نرخ ارز چه صورت باشد. همان‌طور که پیش از این اشاره شد، در تالار توافقی، بانک مرکزی نمی‌تواند نرخ دستوری را اعمال کند و نرخ ارز در آن تالار به صادرکنندگان و واردکنندگان وابسته است. نکته دیگر اینکه تمامی مبادلات باید در ریال‌به حساب یک کارگزار می‌رود تا از وجود منابع مالی اطمینان حاصل شود. با این روش ریسک معاملات

حذف مالکیت ارزی بانک‌ها و شفافیت کامل در معاملات ارزی

شهیدی درباره مزایای سامانه «بازار توافقی ارز» نسبت به وضعیت فعلی گفت: با راه‌اندازی این سامانه، برای اولین بار می‌شود هر فرد چه میزان می‌تواند ارز بفرشد. برای کاهش ریسک معامله و اطمینان از وجود ارز، کارگزار صادرکننده باید وجود ارز را تأیید کند. پس از آن اجازه ثبت سفارش فروش در سامانه به صادرکننده یا کارگزار او داده می‌شود. مدیر ارز بازرگانی مرکز مبادله ایران درباره سایر مراحل معامله بیان کرد: «پیش ازآنکه صادرکننده و واردکننده بتوانند از سامانه مرکز مبادله استفاده کنند، باید مجوز عرضه و تقاضای ارز را بگیرند. سامانه، یک کارگزار می‌رود تا از وجود منابع که بانک مرکزی نمی‌تواند با نرخ دستوری بر آن نظارت

این سامانه ثبت سفارش کند. همچنین این سامانه برای سرمایه‌گذاران خارجی که ارز وارد کشور می‌کنند هم قابل استفاده است. وی در ادامه افزود: «فراریند سامانه «بازار توافقی ارز» به این صورت است که صادرکننده و ابتدا باید مراحل پیش از معامله را انجام دهد. این مراحل برای کاهش ریسک است و مابه‌ازای آن در گمرک کورتاژ ایجاد شده باشد. براین اساس، مشخص می‌شود هر فرد چه میزان می‌تواند ارز بفرشد. برای کاهش ریسک معامله و اطمینان از وجود ارز، کارگزار صادرکننده باید وجود ارز را تأیید کند. پس از آن اجازه ثبت سفارش فروش در سامانه به صادرکننده یا کارگزار او داده می‌شود. مدیر ارز بازرگانی مرکز مبادله ایران درباره سایر مراحل معامله بیان کرد: «پیش ازآنکه صادرکننده و واردکننده بتوانند از سامانه مرکز مبادله استفاده کنند، باید مجوز عرضه و تقاضای ارز را بگیرند. سامانه، یک کارگزار می‌رود تا از وجود منابع که بانک مرکزی نمی‌تواند با نرخ دستوری بر آن نظارت

کمیسیون تلفیق به دنبال دوترخی شدن قیمت ارز است

دنبال این است که قیمت ارز از ۵ تریخی به ۲ تریخی برسد. رحیم زارع در گفت‌وگو با ایسنا، درباره اصلاحات احتمالی در لایحه بودجه ۱۴۰۴ گفت: هرگونه اصلاحی در لایحه بودجه سال آینده به گونه‌ای خواهد بود که سقف بودجه تغییر نکند چه اینکه بودجه به اندازه کافی انبساطی است. وی افزود: تغییرات احتمالی در حوزه‌هایی همچون هدفمندی یارانه‌ها، کشاورزی، آب، صنعت و معدن، مسکن، حمل‌ونقل، پروژه‌های عمرانی، طرح‌های تملک‌داری سرمایه و بحث وام ازدواج و فرزندآوری و تسهیلات اشتغال است تا در نهایت منجر به ایجاد ثبات شود. سخنگوی کمیسیون تلفیق لایحه بودجه ۱۴۰۴ درباره تعیین نرخ ارز در بودجه گفت: تلاشمان این است که مصوبات بودجه منجر به ایجاد ثبات در بازار ارز شود و نرخ تورم هم حداقلی باشد. وی درباره احتمال دوترخی شدن قیمت ارز در بودجه گفت: هدف ما این است که قیمت ارز از ۵ تریخی به دو تریخی تبدیل شود. زارع درباره اقدامات کمیسیون تلفیق برای رفع ناترازی انرژی در لایحه بودجه سال آینده نیز گفت: پیشنهاد زیادی در بحث انرژی وجود دارد که بررسی خواهد شد منتها در نهایت باید به سمت کاهش مصرف حرکت کنیم.

گروه اقتصاد کلان: در روزهای گذشته قیمت ارز در بازار آزاد

روند افزایشی به خود گرفته است و از این رو برخی تصور می‌کنند که ریسک‌های سیاسی مهمترین عامل در این افزایش قیمت بوده است. احتمال ادامه در شدن تنش ایران و اسرائیل و همچنین احتمال پیروزی ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا به عنوان دو عاملی نام برده می‌شود که بیشترین تأثیر را در افزایش قیمت ارز و ریزش‌های اخیر بورس داشته است. این در حالی است که برخی کارشناسان معتقدند که اقتصاد کشور هر یک از این دو اتفاق را پیش‌خور کرده است و به نظر نمی‌رسد که در صورت تحقق هر کدام از آن‌ها شوک تازه‌ای به اقتصاد ایران وارد شود. در این چارچوب بازگشت قیمت دلار به کانال ۶۹ هزار تومانی را می‌توان به عنوان یک نشانه قلمداد کرد. در واقع به نظر می‌رسد که بازار و بازارساز در ایران از مدت‌ها قبل خود را برای انتخاب ترامپ آماده کرده‌اند و از این رو بعید است که بعد از اعلام پیروزی او اتفاق ویژه‌ای در بازارهای دارایی در کشور رخ بدهد. البته ممکن است برای چند ساعت و حتی یکی دو روز شاهد تغییراتی در قیمت طلا و ارز باشیم اما به احتمال قوی قیمت‌ها مجدداً بعد از فروکش کردن فضای هیجانی عقب نشینی خواهند کرد. در واقع اینکه سناریوی اتفاقات سال ۹۷ بعد از خروج ترامپ از برج‌خام بدهد تا حدود زیادی دور از ذهن است. برخی معتقدند که اگر ترامپ به کاخ سفید راه پیدا کند باید منتظر سناریوهای سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ و تشدید تحریم‌های اقتصادی باشیم، این در حالی است که در چهار سال گذشته که دولت بایدن بر سر کار بود تحریم‌ها به قوت خود باقی بود و گشایشی در این زمینه رخ نداد. این رویه به نظر می‌رسد که شوک انتخاب ترامپ که در سال ۲۰۱۶ به اقتصاد ایران تحمیل شد در این نوبت قابل تکرار نباشد، چرا که دولت و سیاستگذار هم این بار تجربه گذشته را در اختیار دارد و می‌تواند با برخی مداخلات از وقوع آثار تحریم‌ها و شوک‌های احتمالی جلوگیری کند. از این

گروه اقتصاد کلان:مدیربازارزگانی مرکز مبادله ایران گفت: «بانک مرکزی با اعمال سیاست‌های جدید، انجام معاملات ارزی را به مرکز مبادله واگذار کرده است و بر تمام مراحل نظارت دارد تا ریسک معاملات به صفر برسد. برای کاهش ریسک، کارگزاران موظفند وجود ارز و ریال را تأیید کنند تا معامله برای ارز غیرموجود انجام نشود.» به گزارش ایسنا، هفته گذشته رئیس کل بانک مرکزی، سیاست‌های جدیدی برای مدیریت نرخ ارز اعلام کرد. علی شهیدی، مدیر ارز بازرگانی و عملیات ارزی مرکز مبادل ایران در یک گفتگوی تلویزیونی درباره سیاست‌های بانک مرکزی و سامانه «بازار توافقی ارز» گفت که با راه‌اندازی این سامانه، ریسک مبادلات ارزی برای صادرکنندگان و واردکنندگان تقریباً به صفر می‌رسد و بانک مرکزی بر تمامی مراحل معامله نظارت دارد. شهیدی در ابتدای برنامه پیش درباره علت راه‌اندازی «سامانه بازار توافقی» ارز توضیح داد: «سیاست‌های جدید بانک مرکزی، انتقال عملیات را به مرکز مبادله منتقل کرد. با توجه به این سیاست‌ها، مرکز مبادله از یک سال گذشته با مشاوره کارشناسان بانک مرکزی، فرآیندهای اطراحی کرد تا از صادراتکنندگان، واردکنندگان و هر کسی که می‌خواهد ارز بفرشد، در

گروه اقتصاد کلان: معاون بهره‌برداری و فروش اموال منقول

سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی از فروش ۲۲ هزار گوشی قاچاق و متعلقات آنها در ۱۹ ماه گذشته (از ابتدای ۱۴۰۲ تاکنون) توسط این سازمان و پس از اخذ مجوزهای لازم از دستگاه قضایی و ارگان‌های مجوز دهنده در مزایده‌ها خبر داد. سعید غلامی باغی در گفت‌وگو با ایرنا با بیان این مطلب، رسالت اصلی سازمان متبوع خود را نگهداری کالاهای مکشوفه به‌ظن قاچاق توسط دستگاه‌های کاشف و ضابطین

گروه اقتصاد کلان: صندوق بین‌المللی پول نسبت به خطرات اقتصادی آسیا به دلیل تنش‌های تجاری و رشد اندک چین هشدار داد. به گزارش ایسنا، صندوق بین‌المللی پول (IMF) اعلام کرد: خطرات برای اقتصاد آسیا ناشی از تشدید تنش‌های تجاری، مشکلات بخش املاک چین و احتمال آشفته‌گی بیشتر بازار افزایش یافته است. صندوق بین‌المللی پول گفت: فشارهای نزولی مداوم از سوی چین می‌تواند با آسیب رساندن به بخش‌های کشورهای همسایه با ساختارهای صادراتی مشابه، «تنش‌های تجاری» را تحریک کند و از پکن خواست گام‌هایی را برای دستیابی به بهبودی مبتنی بر تقاضا برای اقتصاد خود بردارد. صندوق بین‌المللی پول در گزارش چشم‌انداز اقتصادی منطقه‌ای خود برای آسیا بیان کرد: کاهش طولانی‌تر و بزرگ‌تر از حد انتظار در چین هم برای منطقه و هم برای اقتصاد جهانی مضر و واکنش سیاست‌چین در

چین اقتصاد جهان را تهدید می‌کند؟

این زمینه حیاتی است. صندوق بین‌المللی پول در جدیدترین پیش‌بینی خود اعلام کرد که اقتصاد آسیا در سال ۲۰۲۴ به میزان ۴٫۶ درصد و در سال ۲۰۲۵ به ۴٫۴ درصد افزایش یابد، زیرا سیاست‌های پولی ضعیف‌تر در سراسر جهان باعث افزایش تقاضای خصوصی در سال آینده می‌شود. پیش‌بینی‌های سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ هر دو نسبت به پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول در ماه آوریل ۰۱ درصد افزایش یافت. اما کمتر از رشد ۵۰ درصدی در سال ۲۰۲۳ بود. ریسک‌ها به دلیل گام‌های انقباض پولی گذشته و تنش‌های ژئوپلیتیکی می‌تواند به تقاضای جهانی آسیب برساند، هزینه‌های تجاری را افزایش دهد و بازارها را متلاطم کند و به سمت نزول متمایل شود. خطر حاد، تشدید تعرفه‌های تلافی‌جویانه بین شرکای تجاری اصلی است که باعث تشدید پراکندگی تجارت و آسیب به رشد در منطقه می‌شود. در حالی که رشد پایین، بدهی،